

OM 037757

VI. Tollforgató 2014.03.29.

Fekete István Általános Iskola

✉: 2213 Monorierdő, Szabadság út 43.

☎: 06 29 / 419-113

✉: titkarsag@fekete-merdo.sulinet.hu

🌐: <http://www.fekete-merdo.sulinet.hu>

NÉV:

Fizika - Kémia 7-8. osztály

I.

Ebben a részben a két tudós (Hevesy György és Wigner Jenő) életével és munkásságával kapcsolatos feladatokat találsz.

1. Válogató (kb. 10 perc)

Válogasd ki, hogy a két Nobel-díjas tudós közül melyikre jellemzőek a következő állítások! (Van, amelyik mindkettőre!)

Az állítások betűjelét írd a tudós neve után!

- a) Kémiai Nobel-díjat kapott
- b) „Atom a Békéért” díjat kapott
- c) A Nobel-díjat 1963-ban kapta meg
- d) Fizikai Nobel-díjat kapott
- e) 1943-ban kapta meg a Nobel-díjat
- f) Budapesten született
- g) Egy felesége és négy gyermeke volt
- h) Rácz László és Mikola Sándor is tanította
- i) Gyermekkora nagy részét a turai kastélyban töltötte
- j) Ortvay Rudolffal levelezett
- k) Híres volt finomságáról és körülményes udvariasságáról
- l) Kisbolygót neveztek el róla

Hevesy György:

Wigner Jenő:

16	
----	--

2. A számok tükrében (kb. 5 perc)

Tedd ki a megfelelő relációs jelet (<; >; =) az egy sorba írt megnevezések közé!

a) Wigner Jenő testvéreinek száma	Wigner Jenő gyermekeinek száma
b) Wigner Jenő testvéreinek száma	Wigner Jenő feleségeinek száma
c) Wigner Jenő életkora	Hevesy György életkora
d) Wigner Jenő gyermekeinek száma	Hevesy György gyermekeinek száma

4	
---	--

3. Játék a periódusos rendszerrel (kb. 3 perc)

A) Két vegyjel: K és Eu.

1. elem neve: rendszáma:

2. elem neve: rendszáma:

Melyik évszám kapható meg a két rendszámból?

Milyen esemény kapcsolódik ehhez az évszámhoz Wigner Jenő életében?

4	
---	--

4. Elemi részecskék (kb. 5 perc)

Töltsd ki a táblázatot!

AZ ELEMI RÉSZECSCKE

Neve	Jele	Relatív tömege	Relatív töltése	Helye az atomban

6	
---	--

5. Izotópok (kb. 10 perc)

Hevesy Györgyöt méltán tartják a nukleáris orvoslás, a radioterápia és a radiobiológia megteremtőjének. Munkássága során több izotópot is felfedezett illetve használt.

Hány neutron van az alábbi izotópok atommagjaiban?

^{39}K

^{40}K

^{41}K

^{31}P

^{32}P

^{35}P

^{127}I

^{129}I

^{131}I

^{204}Pb

^{206}Pb

^{207}Pb

^{208}Pb

A felsorolt izotópok közül melyeket alkalmazta és mire Hevesy György?

10	
----	--

6. Játék a vegyjelekkel (kb. 5 perc)

A) Hevesy György születésének évszáma:

Melyik két elem rendszámának segítségével írható fel ez az évszám?

1. elem neve: rendszáma:

2. elem neve: rendszáma:

B) Ebben az évben kapta meg a kémiai Nobel-díjat a tudós:

Melyik két elem rendszámának segítségével írható fel ez az évszám?

1. elem neve: rendszáma:

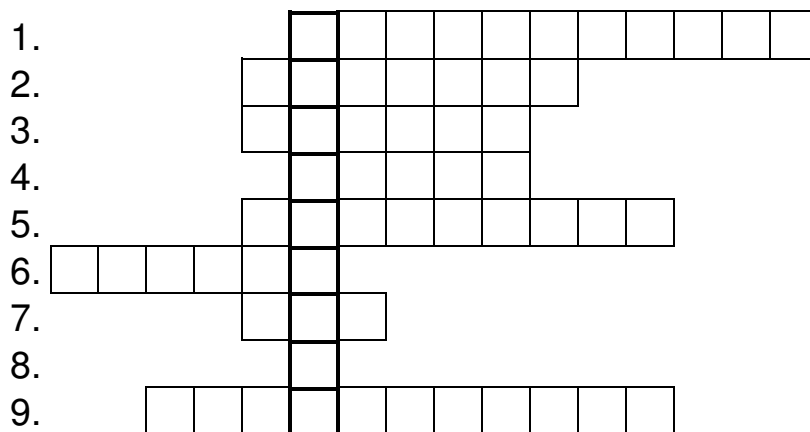
2. elem neve: rendszáma:

6	
---	--

II.

Ebben a részben az **egészséges táplálkozással** kapcsolatos dolog a rejtvény megfejtése.

1. Szilárdból légnemű anyag keletkezik
2. Az I. főcsoportban és a 3. periódusban lévő elem
3. Az atommag egyik részecskéje
4. Az égés egyik fajtája
5. Vakító fénnel égő fém
6. Müller Ferenc fedezte fel(félfém)
7. Vegyjele: S
8. A foszfor vegyjele
9. Szín, szag, íz, halmazállapot, ... - összefoglaló neve

Megfejtés:

Miért értékes ez a zöldségféle? Milyen tápanyagokat tartalmaz?

.....

13	
----	--

III. KÍSÉRLETEK

a jóddal és a jódtinktúrával (kb. 20 perc)

1. Hevesy György alkalmazta először a jód-izotópot az orvosi diagnosztikában.
Mit nevezünk izotópnak?

.....
.....
.....

2	
---	--

2. Vizsgáld meg a jód oldhatóságát! Rendelkezésedre áll három kémcsőben a jódkristály.
Oldószerként pedig víz, alkohol és benzin.
Írd le a tapasztalataidat!

.....
.....
.....

3	
---	--

3. A kapott jódtinktúra segítségével végezheted el a keményítő kimutatását pl. a burgonyában.
Melyik oldatod a jódtinktúra? Mire használják a hétköznapi életben?
Végezd el a kísérletet! Mit tapasztaltál?

.....
.....
.....

5	
---	--

4. Egy kísérletet látsz majd. Figyeld meg alaposan! Írd le, mit tapasztaltál! Hogy nevezik a változást, amit láttál? Sorolj fel még legalább két anyagot, amely hasonló módon viselkedik, mint a jód! Belső energia változása szempontjából milyen folyamat ez?

.....
.....
.....

5	
---	--

IV. BENEVEZÉSI FELADAT

10	
----	--

Elérhető összes pontszám: 84

Elért összes pont: